

A hóhérok technikája változhat, az indítékuk ugyanaz. Ezért aztán nem feledhetjük, hogy az áldozatok, a megirtott népek között pedig végképpen nincs semmi különbség.

Mindig így kezdődik: valakik úgy gondolják másvalakikről, hogy nem ide valók. Idegenek. Az akkori török vélekedés szerint az örmények sem voltak odavalók, ahol évezredek óta éltek.

Ha minderről valaki nem tud, az megbocsátható. Ám, ha tudja, de nem tudatja másokkal, akkor bűnt követ el egy egész nép ellen. Függetlenül attól, hogy vérségileg van-e köze az örménységhez, vagy más, megirtott népekhez.

Ha a megtizedelt népek emléke él bennünk, akkor mindegy, milyen nyelven beszélünk - igenis, értjük a legyilkoltak nyelvét. Pontosabban: értjük saját emberségünk, saját nemzeti közösségünk nyelvét.

Miről szól számunkra itt, Budapesten az örmény genocídium emléknapja? Sokszor idézünk egy-egy sort *John Donne* XVII. századi angol lelkész-költő verséből, amely folyamatosan és erősen aktuális. Ma, itt, Magyarországon is. Következzék tehát a vers:

*Senki sem különálló sziget; minden ember
a kontinens egy része, a szárazföld egy darabja;
ha egy göröngyöt mos el a tenger,
Európa lesz kevesebb, éppúgy, mintha egy
hegyfokot mosna el, vagy barátaid házát,
vagy a te birtokod; minden halállal én leszek
kevesebb, mert egy vagyok az emberiséggel;
ezért hát sose kérdezd, kiért szól a harang:
érted szól.*

Köszönöm figyelmüket!

(Elhangzott 2007. április 24-én
az Országos Örmény Önkormányzat EOGYKE-frakciójának ünnepségén
Budapesten, a Mélange kávézóban)

Fővárosi Örmény Klub

Cím: V. Budapest, Semmelweis u.1-3. Bartók terem Időpont: 2007. május 17.17 óra

Program:

Szabó László: Irán és örmény vonatkozásai

Vetített képes előadás

Könyvbemutató:

Nikolaj Hovhanniszján: Az Örmény Genocídium

Bemutatja a könyv szerkesztője: dr. Issekutz Sarolta

A klubestet a Ferencvárosi Örmény Kisebbségi Önkormányzat rendezi

MINISZTERELNŐHI HIVATAL

Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Főosztály

Főigazgató

Dr. Issekutz Sarolta elnök asszony

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Budapest

Tisztelt Elnök Asszony!

Az Örmény Kultúra Hete című rendezvénysorozat fővédnökségére való megtisztelő felkérésüket szívből köszönöm, de sajnálatomra azt nem áll módomban elvállalni, hiszen a hazai gyakorlat szerint a

hasonló jellegű, nagyszabású rendezvények fővédnökségét politikusok látják el.

Az örmény közösség több szervezete által gondozott rendezvénysorozat erősíti a kisebbségi összetartozást, hozzájárul nemzetiségi identitásuk megőrzéséhez. Megemlékezésük, amelyet tartalmas kulturális program színesít, alkalmat teremt az évenkénti találkozáshoz, információ- és tapasztalat-cseréhez. A hagyományápolás mellett hozzájárul a történelmi emlékek megőrzéséhez és nem utolsósorban az örmény kulturális értékek bemutatásához, szélesebb körben való megismertetéséhez, ezáltal a többségi társadalom és az örmény kisebbség közötti kapcsolatok elmélyítéséhez.

Rendezvényük időpontja sajnos egybeesik a Főosztályunk által szervezett országos kisebbségi önkormányzatok II. találkozójával, ezért április 19-én a Fővárosi Örmény Klubban 17.00 órakor kezdődő programon tudok csak részt venni.

Méltóságteljes emlékezést, a kulturális programok eredményes lebonyolításához pedig sok sikert kívánok.

Budapest, 2007. március 28.

Tisztelettel

Németh Erika

Archívumunk anyagából ..

Örmény családnevek

Folyóiratunk munkatársa, *Csíky Lukács* örmény kath. plebános Simferopolban, levelében felsorolja híveinek családneveit. E nevek között olyanokat is találtunk, melyek azonosak a hazai örmények neveivel. Apáink több ideig laktak Krímben, ők kiköltöztek, de néhány család ott maradt. Innen ered a név-azonosság a beköltözött hazai és az ott maradt örmény családok közt. Érdekesnek találtuk az azonos neveket folyóiratunkban is közölni: *Gádárine Ávediszeán, Hovhánnesz Káráján* (kárá török szó = fekete. E család Örményországban Szévján nevet visel; a régi Moldova-Oláhországban Szévján örmény nevet szó szerint *Nyegrutz*-ra fordította; a Nyegrutz család egyik ága a hazában nevét Feketére magyarosította). *Hovszep Dsermágián*. (Dsermág örmény szó = fehér. A Dsermág-ok hazánkban Fehérek.) *Gárábéd Málíján. Krikor Márkarián* (hazánkban: Markovich. Az örmény ián, ján, eán családnévképző = a szláv vich és magyar fi-vel.) *Hovhánnesz Nerszeszián, Márdirosz Sáhineán. Chácshérész Dserácheán* (Dserách, dsirách örmény szó = gyertya. A Dserách-ok hazánkban Gyertyánffy-ak). *Meszrovb Számuélián. Thákuhi (Regina) Száhágián*. E család hazánkban Izsáki, Izai nevet visel. A Száhág szóból lett a *Gajzágó* és *Izzekutz* családnév is.)

Hány örmény van a kerek földön?

A Szent-Pétervárott megjelenő "Svet" című orosz hetilap az összes örmények számát 4.047.753-ra teszi és pedig

Törökországban van	2.525.525 lélek.
Oroszországban	1.391.620 "
Perszában	54.695 "
Osztrák-Magyarországban	23.463 "
Bulgáriában	9.250 "
Romániában	13.200 "
India-, Birma-, Afganistánban, Habesben, Francia-, Olasz-, Angolországban és Amerikában elszórva van	30.000 lélek.

A "Svet" nem pontos adatokat használt. A kezeink közt levő, megbízható legújabb források szerint az összes örmények száma az öt milliót meghaladja.

*Armenia magyar-örmény időszaki szemle - Szamosújvár, 1890 május
(eredeti írásmóddal)*

"Soha ne félj kimondani azt, amiről egész lelkeddel tudod, hogy igaz."

(Mária Sándor)

Marillai Andrea

Elhallgatott népiertás

2. befejező rész

Az örmények ma

A világháború befejezése után Örményország saját fizikai fennmaradása érdekében kénytelen volt Szovjet-Oroszországhoz csatlakozni. Az örmények 1988-ig azt hitték, hogy a genocídium egyszeri történelmi esemény volt. Ám amikor a Szovjetunió széthullásának kezdetén a karabaghi örmények - alkotmányos jogaikra hivatkozva - maguk szerettek volna dönteni hovatartozásukról, Azerbajdzsán pogromokkal válaszolt.

1988-ban Szumgaitban, majd 1990-ben Bakuban is középkori módszerekkel gyilkolták az örményeket. Ezekre a rémtettekre a korábbiakhoz hasonlóan nincs ésszerű magyarázat. Hacsak az nem, ami az örmény történészek meggyőződése: hogy Törökország nem mondott le keleti terjeszkedő politikájáról, utat készít Baku felé.

A genocídium elismertetéséért folytatott küzdelmük arra irányul, hogy jogtalanul megszerezzék a Török Köztársaság területének keleti részét.

Az örmények félelemmel vegyes érzésekkel követik a nagypolitika történéseit, a genocídium bármelyik pillanatban újrakezdődhet. Törökország egy módon győzheti meg az örményeket ennek ellenkezőjéről: ha elismeri a népiertás tényét, és bocsánatot kér a történetekért. Addig nem lehet párbeszéd a két nemzet között, és nem lehet együttműködés tudósok és kutatók között sem.

Törökország és az Európai Unió

A török jelenlét hektikusan reagál minden, a genocídiumot érintő megnyilvánulásra bárhol a világon. Ha egy európai városban építési engedélyt kérnek örmény templomra, vagy nagyobb szabású kulturális rendezvényt szerveznek, a török nagykövet megpróbálja azt megghiúsítani. Nincs ez másként Magyarországon sem, ahol a Duna-parti sétányon felállított örmény kőkereszt (khacsar) ellen indult meg az aláírásgyűjtés a nagykövet indítványára. Nem rajtuk múlt, hogy az akció nem járt sikerrel.

Az elmúlt évben a hírek között jelentős helyet kapott Törökország EU-csatlakozásának kérdése. Sajnos az a tény, hogy az európai köztudatból sikerült kitörölni a népiertás emlékét, már sokkal nagyobb veszélyt jelent - nem az örménységre, hanem az Európai Unióra nézve. Mert ez a példátlan büntény - ami alig, vagy egyáltalán nem kerül elő Törökország uniós csatlakozásával kapcsolatban - azt jelenti, hogy az uniós országok közösségébe bevonulhat a gyűlölet, a rasszizmus (vagy nacionalizmus), bevonulhat a hazugság, bevonulhat a történelmi tények tagadása, olyan értelemben, hogy egy, a zsidó holokauszthoz mérhető népiertást egy kis népcsoport hazug mítoszának tüntet fel.

*(Megjelent a Képmás családmagazin
2006. júliusi számában.)*